741) yılında yine burada vefât etti. Yemen'e sonradan yerleşmiş olan İranlılardandır. Hemmam bin Münebbih onun kardeşidir.

Çok kitap okudu. Geçmiş ümmetlere, Peygamberlere (aleyhimüsselâm) ve padişahlara, dâir çok bilgisi vardı. Bu

husûsta çok nakiller yapmıştır. Doğru sözlü bir zât idi. San'a'da kadılık yapmıştır.

Ebû Hureyre, İbn-i Abbâs, İbn-i Ömer, Abdullah bin Amr bin As, Hemmam bin Münebbih ve başkalarından (radıyallahü anhüm) hadîs-i şerîf bildirmiştir, iki oğlu, Abdullah ve Abdurrahmân, kardeşinin iki oğlu Abdüssamed ve Akîl, Semmâk bin Fadl, İsrail Ebû Mûsâ ve başkaları (rahmetullahi aleyhim) da ondan hadîs-i şerîf nakletm işlerdir.

Vehb bin Münebbih buyurdular ki:

"Ey Âdemoğlu! Yaradandan kuvvetli yaratılandan zaif kimse yok."

"Ba'zı kitaplarda okudum. Allahü teâlâ: "Ben kuluma kâfiyim. Yeter ki, o bana tâatte bulunsun. Beğendiğim şeyleri yapsın. Ben ona istemeden verir, dileklerini yerine getiririm. Çünkü ben, onun ihtiyâcını, ona lâzım olanı, daha iyi bilirim."

"Çok kitap okudum. Onlardan şunu öğrendim: Allahü teâlâ Muhammed'e (aleyhisselâm) çok yüksek akıl vermiştir. İnsanların akılları onunkinin yanında, yeryüzündeki bütün kumların yanında, küçücük bir kum tanesi kadar kalır."

"Şeytan, yüzbinlerce câhile karşı göğüs gerebilir. Onlara karşı üstünlük kazanabilir. Onlarla alay eder. Hattâ onları istediği tarafa çekebilir. Fakat âlime karşı bunu yapamaz. Onun karşısında çok güç durumlarda kalır."

"Şeytana, dağları parça parça etmek zor gelmez. Lâkin, akıllı bir mü'mine karşı koymak, onun için çok ağır bir iştir. Çünkü, akıllı ve bilgili mü'min, basîret ve firâset sahibidir. Baktığına, Allahü teâlânın nûruyla bakar. Onun için böyle bir mü'min şeytana, demirden daha sert ve kuvvetli gelir. Bu yüzden şeytan akıllı mü'minden, bir çâresini bulup uzaklaşmak ister. Bu defa câhil olan kimsenin yanına gider, onu esîr edip, kötülüklere sürüklemek için koşar."

Vehb hazretleri, Atâ Horasânî'ye (radıyallahü anh) dedi ki: "Bizden önceki âlimler, ilme sarılıp, dünyâya ehemmiyet vermezlerdi. O zaman ki dünyâ ehli ise, ilme saygılı idiler. Onun için, âlimlere hürmet ederler, dünyalıklarından onları da faydalandırırlardı. Şimdi ise, ilim sahipleri, dünyâ ehli için ilimlerini sarfediyorlar. Çünkü onların mallarında gözleri vardır. Belki onlardan, biraz dünyalık koparabiliriz diye düşünüyorlar. Halbuki şimdi dünyâ ehli, onların ilimlerine bile rağbet edip kıymet vermiyorlar."

"Ey Atâ! Sultanların kapılarından uzak dur. Çünkü, onların kapılarında fitneler vardır. Onlardan belki dünyalığa kavuşursun fakat, diğer taraftan dîninden çok şeyler feda eder, kaybedersin. Dünyâdan yetecek miktarla yetinmeyen kimseye, hiçbir şey kâfi gelmez. Ancak, sonunda bir avuç toprak onu doyurur."

Dâvûd (aleyhisselâm): "Yâ Rabbi! Aradığımda seni nerede bulurum" dedi. Allahü teâlâ: "Benden korktuklarından dolayı kalbleri titreyip, ürperenlerin yanında" buyurdu.

Yakınlarından birisine şunları tavsiye etti: "Yemeğe besmele (Bismillahirrahmânirrahîm) ile başla. Sonunda Allahü teâlâya, verdiği ni'metinden dolayı hamd et (Elhamdüllillah, de). Senden, bildiğin bir şey sorulursa, söyle. Eğer bilmiyorsan, bilmiyorum, de. Sana sorulursa cevap ver ve konuş, yoksa sükût et"

Bir melek, Zül-karneyn'e (aleyhisselâm) "Bana insanların durumlarından anlat" dedi. Zül-karneyn (aleyhisselâm) "Câhille konuşmak ölüyle konuşmak gibidir. Akılsız kimse ile konuşmak, fayda ile zararı birbirinden ayıramıyan kimse ile konuşmak gibidir. Anlatılana kulak vermiyen kimse ile konuşmak, ölüye sofrada yemek sunmak gibidir. Dağın başından taş götürmek, anlayışsız insana söz anlatmaktan daha kolaydır" buyurdular.

Lokman Hakim oğluna: "Ey oğul! Allahü teâlâyı hatırlayıp ananların durumu ile, böyle olmıyanların durumu nûr ile zulmetin (Aydınlık ile karanlığın) hâli gibidir" dedi.

"Münafığın özelliklerinden ikisi, övülmeyi sevmek, zemmedilmekten (yerilmekten) hoşlanmamak'tır."

Allahü teâlâ Davud'a (aleyhisselâm) şöyle vahyetti. "Ey Dâvûd! Biliyor musun, kullarımdan kimin günâhını bağışlamayı severim?" diye buyurdu. Dâvûd (aleyhisselâm): "Onlar kimdir, yâ Rabbi?" dedi, Allahü teâlâ: "Günahlarını hatırladığı zaman, içi titriyenlerdir" buyurdu.

"İnsanın dîni için en fâideli ahlâk, dünyâya rağbet etmemesi, en kötüsü de, hevâya (arzu ve isteklere) uymasıdır. Hevâya uymanın bir kısmı; malı, makamı ve herkes yanında medh

edilmeyi sevmek. Malı ve rütbeyi seven kimse, haramlara düşer. Haramları yapan, Allahü teâlâyı gazâblandırır. Allahü teâlâyı gazâblandıran kimse, helak olur.”

Vehb hazretlerine çok ibâdet eden iki kişiden hangisinin üstün olduğunu sordular. O da, “Bu ikisinden hangisi insanlara daha fazla hizmette bulunuyor, iyiliği emredip, kötülükten alıkoyuyorsa, o daha üstündür” cevabını verdi.

Vehb bin Münebbih hazretleri Mûsâ aleyhisselâm ile ilgili olarak şunları anlattı:

“Mûsâ (aleyhisselâm) Allahü teâlâya “Yâ Rabbi! Seni dili ve kalbi ile anan kuluna ne mükâfat verirsin” diye suâl etti. Allahü teâlâ “Ey Mûsâ! Onu kıyâmet gününde, Arşımın gölgesi altında gölgelendirir ve muhafaza ederim” buyurdu. Mûsâ (aleyhisselâm) tekrar “Yâ Rabbi! En kötü kulun hangisidir?” diye sorunca, Allahü teâlâ, “Kendisine, va’z ve nasîhat fayda vermiyen, yalnız iken beni hatırlamıyandır” buyurdu.”

“Şu üç şey zulümdür Kendisinden yukarıdakilere karşı gelip, emirlerini yerine getirmemek. Kendinden aşağıdakilere güç ve kuvvet kullanarak haksızlık yapmak. Zâlimlere yardım etmek.”

“Münâfıkın alâmeti üçtür. Yalnız olduğu zaman tenbeldir. Yanında birisi olduğu zaman, çalışkandır. Bütün işlerinde övülmeyi çok sever.”

“Hasedcinin (çekememek) alâmeti de üçtür: Hased ettiği kimse, yanında yoksa, gıybetini eder. Yanında bulunduğu zaman dalkavukluk yapar. Onun başına bir belâ geldiği zaman sevinir.”

“Tenbelin alâmeti üçtür: Gevşektir, ihmalkârdır. Vakitlerini zayi eder. Hattâ günaha bile girer.”

“Bir kitapta okudum: İstişâre etmiyen pişman olur. Kendisini başkalarına muhtaç görmiyen, kendi bildiği gibi hareket eder.”

“Fakîrlik bir çeşit ölümdür. Ceza verdiğin gibi, sana da ceza verirler.

“İnsanların en zahidi (şüpheli olmak korkusuyla mübahların çoğunu terk eden kimse) temiz ve helâl kazanç peşinde koşandır. Bu kimse, dünyâ işleriyle ne kadar uğraşırsa uğraşsın, bu zühdüne mâni (engel) değildir.”

“İnsanlardan dünyâyı en çok seven, kazancına haramın karışmasına aldırmayan kimsedir. Böyle birisi, dünyâdan yüz çevirmiş gibi görünse de, harama helâle dikkat etmeyişi, onun dünyâ sevgisi hastalığına tutulduğunun alâmeti, işâretidir.”

“İnsanların en cömerdi: Allahü teâlânın hukukuna riâyet edip, emirlerini ve yasaklarını yerine getirendir. En cimrisi de, bunlara riâyet etmiyendir. Etrâfına çok para pul dağıtsa bile.”

“Allahü teâlânın katında, şirkin dışında en büyük günahlardan birisi insanlarla alay etmektir.”

“Yine bir kitapta okudum. Eğer insan, belâ, sıkıntı ve darlığa düşerse, bilsin ki bu, Peygamberlerin (aleyhisselâm) ve sâlihlerin hâllerindendir. Çünkü onların hepsi, bu dünyâda çok sıkıntı çektiler. Eğer insan rahatlığa kavuşursa, bilsin ki o büyüklerin yolu rahatlık ve lezzetler içerisinde yaşama yolu değildi.”

“Size üç şeyden sakınmanızı tavsiye ederim, nefsinizin arzu ve isteklerine uymaktan, kötü arkadaştan ve ucubdan (kendini beğenmekten).”

“Şeytanın en sevdiği kimseler: Çok uyuyan, çok yiyendir. Şeytan, şehvetine (nefsine, arzu ve isteklerine) hâkim olup, nefsin kötülüklerine aldanmıyan kimsenin gölgesinden bile kaçar”

“Hazreti Îsâ, yanında kendisine îmân eden havarileri olduğu halde bir köye uğradı. Orada herkesin öldüğünü gördüler. Îsâ (aleyhisselâm) ölenlere bir müddet bakıp, yanındakilere “Belki, bunlar, Allahü teâlânın gazâbına ve azâbına sebeb olacak bir şeyler yapmışlardır. Çünkü, dağınık ölmemişler. Bu gösteriyor ki, azâb bir anda onları yakalayıvermiş. Yoksa, dağınık ölürlerdi” dedi. Îsâ (aleyhisselâm) orada yatan ölülere seslendi. Allahü teâlâ, Îsâ’ya (aleyhisselâm) ölüleri diriltme mu’cizesi vermişti. Onun için, Îsâ (aleyhisselâm) seslenince, Allahü teâlânın izni ile ölülerden birisi dirilerek, “Buyur, ey Îsâ (aleyhisselâm)” dedi. Îsâ (aleyhisselâm) “Suçunuz ne idi ki, bu hâle geldiniz, bu azâba müstehak oldunuz” diye sorunca, “Çocuğun annesine olan sevgisi gibi dünyâyı çok sevmiştik. Biz dünyalık bakımından, mal, mülk ve evlât yönünden iyi

olunca sevinir, dünyâ işi iyi gitmeyince üzülürdük. Hem de uzun emel sahibi idik. Allahü teâlânın beğendiği işleri terk edip, gazâbına sebeb olacak işlere yönelmiştik. Kötü, azgın ve sapık kimselerin peşinden gider, onların dedikleri gibi hareket ederdik" dedi. Hazreti Îsâ (aleyhisselâm), "sonra ne oldu?" diye sordu. O şahıs da, "Gece durumumuz çok iyi idi. Sıhhat içinde yattık. Sabahleyin de işte bu hâle geldik" dedi.

"İnsan, Allahü teâlâya ibâdet etmediği müddetçe halim (yumuşak) olamaz."

"Her şey, önce küçük olarak ortaya çıkar, fakat sonra büyür. Musibet ise, insana önce büyük ve ağır gelir, sonra küçülür, hafifler."

"Çok gıybet edip, buğz edenlerin nasîhatına güvenilmez."

"Kendini olduğundan fazla gösteren kimse, kendi durumunu inkâr etmiş olur." "Başkasınınkinden önce kendi ayıbına bakanlara, çaresiz bir kimse olduğundan değil de, gerçekten tevâzu gösterenlere ne mutlu. Helâl olan malından fakirlere sadaka ver. İlim, hilm (yumuşaklık) ve hikmet ehli ile otur ve sohbet et."

"Ni'metin başı şu üç şeydir: Birincisi, İslâm ni'meti. Bütün ni'metler, bununla tamam olur. Müslüman olmadıktan sonra, hiçbir ni'met insana fayda vermez. İnsan, ebedî se'âdetten mahrûm kalır. İkincisi, sıhhattir: Bu ni'met olmadan hayatın kıymeti kalmaz. Dünyâ, insana, zindan gibi olur. Üçüncüsü, zenginlik. Hayır yolda kullanılırsa, insanın çok ecir ve sevâba kavuşmasına vesîle olur."

"Mü'minin, insanların arasına karışması, onlardan öğrenebileceği faydalı şeyleri alabilmek için susması, boş ve faidesiz sözden sakınmak için konuşması da, başkalarına iyi ve güzel şeyleri anlatmak içindir."

"Mü'min, günahlarını düşünür, onlar için üzülür. Amellerini küçük görür, yaptıklarından dolayı gururlanmaz."

Emevî halifelerinden Süleymân bin Abdülmelik Mescid-i haramda iken, ona üzerinde yazı bulunan bir taş getirdiler. Bunun üzerine, onu okuyacak birisinin çağırılmasını istedi. Vehb bin Münebbih'i getirip, okuttular. Taşta şu yazı vardı: Ey Âdemoğlu! Sen, eğer ecelinin devamlı yaklaşmakta olduğunu iyi bilseydin, uzun emel sahibi olmaktan vazgeçer, sâlih amellerini arttırıp, çoğaltmaya bakar, dünyâya düşkünlüğünü bırakırdın. Şüphesiz sana yarın nedamet ve pişmanlık gelecektir. Çoluk çocuğun ve en yakın hizmetçilerin seni toprağa teslim edecekler. Sonra da ayrılıp gidecekler. Artık dünyâya dönüşün olmıyacak. Amellerinle başbaşa kalacaksın, iyi amellerini arttırma imkânı bulamayacaksın, iyi amel yapıp, kabre gelmişsen ne mutlu sana. Günahlarla yüklü gelmişsen, yazık sana. Öyleyse kıyâmet günü için şimdiden hazırlık yap. Pişman olmadan önce, tedbirini al."

"Ey oğul! Allahü teâlâya ibâdeti ihlâsla, sırf O'nun için yap. Kim bir iyilik yapar, Allahü teâlâ için onu gizlerse, yaptığı bu iyilik zayi olmaz."

Vehb bin Münebbih'in rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden ba'zıları:

Vehb hazretleri, Câbir bin Abdullah'dan, o da İbn-i Abbâs'dan (radıyalahü anhüma) rivâyet etti: Peygamber efendimize Nasr Sûresi nâzil olunca (inince): "Yâ Cebrâil! içimden, ölümümün yaklaştığını duyuyorum" buyurdu. Bunun üzerine Cebrâil (aleyhisselâm) âyet-i kerîmeyi okudu. "Âhıret, senin için dünyâdan daha hayırlıdır. Muhakkak, Rabbin sana verecek de, hoşnud olacaksın" (Duhâ suresi 4-5). Namaz vakti girince Muhacir ve Ensâr, bütün müslümanlar Resûlullah efendimizin mescidinde toplandılar. Namazı kıldıktan sonra Peygamberimiz (aleyhisselâm) bir hutbe okudular. Bu öyle bir hutbe idi ki, kalbler ürpermiş, gözlerden yaşlar boşanmıştı. Daha sonra Peygamber efendimiz: "Ey insanlar! Sizin Peygamberiniz olarak beni nasıl buldunuz" buyurunca, Eshâb-ı kiram, "Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ, sana bizim tarafımızdan bol bol hayırlar ihsân buyursun. Sen bizim için çok şefkatli bir baba, nasîhat eden şefkatli bir kardeş gibiydin. Allahü teâlânın sana lütfettiği Peygamberlik vazîfesini yerine getirdin. Vahyedilenleri bize ulaştırdın. Rabbinin yoluna, İslama, hikmet ile, güzel nasîhat ile da'vet ettin (çağırdın). Allahü teâlâ sana, en güzel ve en yüksek karşılıklar versin" dediler. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm): "Ey mü'minler! Allah aşkına, kimin bende hakkı varsa kalksın gelsin, kıyâmetten önce burada hakkını alsın" buyurdular. Fakat, hakkını almak için kalkıp, gelen olmadı. Resûlullah efendimiz ikinci ve üçüncü defalar da Allahü teâlânın adını anarak, hakkı olan gelsin alsın buyurdu. Bunun üzerine Eshâb-ı kiramdan pîr-i fâni (yaşlı) birisi olan Ukâşe (radıyallahü anh) kalktı. Resûlullahın huzûruna kadar yürüdü.

Oraya varınca durdu. “Anam babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Tebük gazvesinde seninle beraberdim. Allahü teâlâ fethi müyesser kılıp, zaferi lütfedince, artık Tebük’ten ayrılıyorduk. Bu sırada benim devemle, sizin deveniz yan yana gelmişlerdi. Ben devemden indim. Sana yaklaştım. Maksadım, senin uyluklarından öpmekti, o zaman kamçı ile, sırtıma vurmuştun. Niçin vurduğunu bilmiyorum” dedi.

Peygamber efendimiz, “Yâ Ukâşe! Allahü teâlâ seni, Resûlünün kasten vurmasından muhafaza eylesin. Yâ Bilâl! kızım Fâtıma’nın evine git. O kamçıyı bana getir” diye emretti. Bilâl (radıyallahü anh) mescidden çıktı. Elini başına koymuş, Resûlullah (aleyhisselâm) kendisine kısas yaptıracak diye hayretler içerisinde kalmıştı. Eve varınca kapıyı çalıp, Ey Resûlullahın kerîmesi, “Bana Resûlullahın kamçısını ver” deyince, Hazreti Fâtıma; “Yâ Bilâl! Şimdi ne hac zamanı ne de gazâ. Babam kamçıyı ne yapacak?” diye sordu. Bilâl (radıyallahü anh): “Ey Fâtıma! Haberin yok mu? Resûlullaha onunla kısas yapılacak” dedi. Hazreti Fâtıma, “Yâ Bilâl! Resûlullahtan, kısas ile hakkını almaya kimin gönlü râzı olur? Madem ki, istedi vereyim. Fakat, Hasan ve Hüseyin’e söyle. Hakkını, kim alacaksa, kısası kendilerine yaptırsınlar. O zât, hakkını onlardan alsın. Sakın Resûlullaha kısas yaptırmasınlar” diye, Hazreti Bilâl’e sıkıca tenbîh etti. Hazreti Bilâl oradan ayrılıp, mescide geldi. Kamçıyı Resûlullaha verdi. Resûlullah da, Ukâşe’ye verdi. Ebû Bekir ve Ömer (radıyallahü anhüma) bu durumu görünce, “Ey Ukâşe, işte biz yanında hazırız, hakkını bizden al. Ne olur, Resûlullahtan alma” dediler. Bunun üzerine Peygamber efendimiz Hazreti Ebû Bekir’e; “Ey Ebû Bekir, sen bırak, çekil aradan, Ey Ömer, haydi sen de çekil. Allahü teâlâ, sizin yüksek derecenizi bilmektedir” buyurdu. Sonra Hazreti Ali kalktı: “Ey Ukâşe! Resûlullaha vurmandan, gönlüm râzı olmuyor, işte sırtım ve karnım. Gel benden al hakkını, istersen yüz kerre vur. Fakat Resûlullaha dokunma” deyince Peygamber efendimiz, “Ey Ali! Sen de otur. Allahü teâlâ, senin de yüksek mertebeni durumunu bilmektedir” buyurdu. Bu defa Hazreti Hasan ile Hüseyin kalktılar. “Ey Ukâşe! Sen de biliyorsun ki, biz Resûlullahın torunlarıyız. Onun için bize kısas, Resûlullaha kısas demektir. Onun için hakkını bizden al, ne olur Resûlullaha vurma!” deyince Peygamber efendimiz, Hazreti Hasan’la Hazreti Hüseyin’e, “Siz de oturunuz, ey iki gözümün neş’eleri” buyurdu. Sonra, “Ey Ukâşe! Gel vur!” buyurdular. Ukâşe, “Yâ Resûlallah! Sen bana vurduğun zaman benim karnım açıktı” deyince, Resûlullahın mübârek karnı açıldı. Bu sırada Eshâb-ı kiramdan hıçkırıklar duyuldu. “Yâ Ukâşe Resûlullahın mübârek karnına vuracak mısın?” dediler. Herkes üzüntü içerisinde bekleşiyordu. Ukâşe Resûlullahın mübârek karnının beyazlığını görünce birdenbire, “Anam babam sana feda olsun Yâ Resûlallah! Hakkını almak için, senin o mübârek karnına vurmağa, sana kısas yapmağa kimin gücü yeter, buna kim cesâret edebilir?” diyerek, Resûlullahın mübârek karnını öpüverdi. (Başka bir rivâyette Ukâşe’nin Peygamber efendimizin mübârek sırtındaki Mühr-i Nebevî’yi öptüğü bildirilmiştir.) Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm) ona, “Hayır, ya vuracaksın, yahud af edeceksin” buyurunca, Ukâşe, “Yâ Resûlallah! Af ederim fakat, Allahü teâlânın beni kıyâmet gününde af etmesi şartıyla.” Peygamber efendimiz (aleyhisselâm), “Kim, benim Cennetteki arkadaşımı görmek isterse, bu pîr-i fâniye (ihtiyâra) baksın” buyurdu. Resûlullahın bu mübârek sözünü duyan Eshâb-ı kiram, onun iki gözü arasından öpmeye başladılar. Hepsi, “Ne mutlu sana, ne mutlu sana Ey Ukâşe! Resûlullah ile beraber olmanın hürmetine Cennette yüksek derecelere kavuştun” diyorlardı. Rivâyete devam ederek; O gün, Resûlullah efendimiz hastalanıp, yirmisekiz gün hasta kaldılar. Bu arada Eshâb-ı kiram, Resûlullahı ziyârete geliyorlardı.

Resûlullah efendimiz, Pazartesi günü dünyâya teşrîf buyurmuşlar. Pazartesi günü peygamber olarak gönderilmişler ve nihâyet yine bugünde mübârek rûhlarını teslim edip, berzah âlemine (dünyâ ile âhıret arası âlem) teşrîf etmişlerdir.

Resûlullahın (aleyhisselâm) vefâtından önce, hastalanmalarının son Pazar günü, rahatsızlıkları biraz daha ağırlaşmıştı. Bilâl (radıyallahü anh) ezan okudu. Sonra, kapıya gelip, durdu. Esselâmü aleyke yâ Resûlallah! deyip namaz vaktinin geldiğini hatırlattı. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) Hazreti Bilâl’ın sesini işitti. Bu sırada, Hazreti Fâtıma “Yâ Bilâl! Resûlullah bugün kendisiyle meşgûldür” deyince, Hazreti Bilâl mescide girdi. Sabahleyin hava ağardığı zaman, Resûlullahtan müsaade alıncaya kadar namaz için bekliyeceğim, O’na haber vermeden kılmıyacağım” dedi. Doğru, Resûlullahın bulunduğu odanın kapısına geldi. Esselâmü aleyke yâ Resûlallah deyip, tekrar namazı hatırlattı. Peygamber efendimiz onun sesini duydu. “Ey Bilâl mescide gir, Ebû Bekir’e namazı kıldırmasını söyle” buyurdular. Hazreti Bilâl, oradan çıktı. Elini başına

tutup, bana yardım et Yâ Rabbi! Keşke anam beni doğurmasaydı. Keşke, Resûlullahın (aleyhisselâm) bu günlerini görmeseydim, diye içi yanıyordu. Hazreti Ebû Bekir'in yanına gidip, "Yâ Ebâ Bekir Resûlullah, senin namaz kıldırmanı emretti" deyince, Hazreti Ebû Bekir, cemâatin önüne geçti. Fakat o, ince rûhlu, mübârek bir zât idi. Resûlullahın yerinin boş kaldığını görünce, dayanamadı. Düşüp bayıldı. Bu durumu gören Eshâb-ı kiram ağlamaya başladı. Resûlullah (aleyhisselâm) bu ağlaşmayı duyunca, "Bu ne gürültü böyle?" diye sordu. "Yâ Resûlallah! Eshâb-ı kiram sizin için ağlıyorlar. Peygamber efendimiz, Ali bin Ebî Tâlib ve Abbâs'ı (radıyallahu anhüma) çağırdı. Onların yardımıyla mescide teşrîf ettiler. Hafif olarak iki rek'at namaz kıldırdılar. Sonra, mübârek güzel yüzleriyle Eshâb-ı kirama teveccüh buyurup (dönüp), "Ey müslümanlar! Sizi Allahü teâlâya emânet ettim. Allahü teâlâdan korkunuz, benden sonra da Allahü teâlâya itaatte devam ediniz. Ben artık dünyâdan ayrılıyorum. Bugün dünyâ hayatımın son günü" buyurdular. Pazartesi olunca, ağrısı şiddetlendi. Allahü teâlâ, Azrail'e "Hâbîbim Muhammed'e en güzel sûrette git, rûhunu çok yumuşak ve hafif olarak al" diye vahyetti. Azrail (aleyhisselâm) geldi. Güzel bir sûretle kapıda durdu. Sonra, "Esselâmü aleyküm! Ey nübüvvet evinin sahibi, girebilir miyim?" dedi. Hazreti Aişe, Hazreti Fâtıma'ya, "Bu gelene, sen cevap ver" dedi. O zaman Hazreti Fâtıma "Ey Allah'ın kulu! Şimdi Resûlullah (aleyhisselâm) meşgûldür, dedi. Arabî şeklinde gelen Azrail (aleyhisselâm) aynı selâmını üçüncü defa tekrarlayıp, mutlaka girmesi gerektiğini söyleyince, Azrail'in (aleyhisselâm) sesini Peygamber efendimiz duydu. "Yâ Fâtıma! Kapıda kim var?" buyurdular. Hazreti Fâtıma "Yâ Resûlallah kapıdaki birisi girmek için izin ister. Bir kaç defa cevap verdim. Fakat üçüncü seslenişinde, vücûdum ürperdi" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm) "Ey Fâtıma! Biliyor musun, kapıdaki kimdir? O lezzetleri yok eden, toplulukları darmadağınık eden, kadınları dul bırakan, çocukları yetim bırakan, evleri harâb eden, kabirleri mâmur eden, Ölüm meleği Azrail'dir. Ey Azrail gir" buyurunca Azrail (aleyhisselâm) Resûlullahın huzûruna girdi. Resûlullah, "Ey Azrail, ziyâret için mi geldin, yoksa rûhumu kabzetmek için mi?" diye sorunca Azrail aleyhisselâm, "Hem misâfir, hem de vazîfeli olarak geldim. Allahü teâlâ, bana, senin huzûruna izinle girmemi emretti. Mübârek rûhunu ancak izninle alırım. Yâ Resûlallah! İzin buyurursan, emrinize uyar, rûhunuzu kabz ederim. Yoksa döner, Rabbime giderim" dedi. Peygamber efendimiz: "Ey Azrail, Cebrâil'i nerede bıraktın?" buyurdu. Cebrâil'i dünyâ semâsında bıraktım. Melekler, onu senin vefâtın sebebiyle ta'ziye ediyorlar" dedi. Sonra Cebrâil (aleyhisselâm) geldi. Resûlullah (aleyhisselâm): "Ey kardeşim Cebrâil! Artık dünyâdan göç vakti geldi. Bana, Allahü teâlânın katında, benim için ne var, bana onu müjdele" buyurdu. Cebrâil (aleyhisselâm), "Ey Allah'ın sevgilisi! Ben semânın kapısını açık bıraktım. Melekler saf saf olmuşlar, senin rûhunu sevgiyle beklerler" dedi. Peygamber efendimiz: "Hamd Allahü teâlâya mahsûstur. Sen bana müjde ver. Rabbimin nezdinde benim için ne var?" buyurdu. Cebrâil (aleyhisselâm), "Yâ Resûlallah! Senin teşrîfinden dolayı, Cennet kapıları açılmış, Cennetin nehirleri akmış, Cennetin ağaçları sarkmış, hûrîler süslenmiştir" dedi.

Peygamber efendimiz yine, "Hamd Allahü teâlâya mahsûstur. Sen bana müjde ver! Yâ Cebrâil" buyurdu. Cebrâil (aleyhisselâm): "Yâ Resûlallah! Sen kıyâmet günü ilk şefaat eden ve ilk şefaati kabûl olansın" dedi. Peygamberimiz tekrar: "Hamd Allahü teâlâya mahsûstur. Yâ Cebrâil bana başka müjde ver" buyurunca, Cebrâil (aleyhisselâm), "Yâ Resûlallah, sen neyi soruyorsun?" dedi. Bunun üzerine Peygamber efendimiz: "Benim bütün endişem, üzüntüm ve kederim, benden sonra geride bıraktığım ümmetimdir" buyurdu. Cebrâil, "Ey Allahü teâlânın habîbi, Allahü teâlâ bütün peygamberleri ve ümmetlerini sen ve ümmetin Cennete girdikten sonra Cennete koyacaktır" dedi. Bunun üzerine Peygamber efendimiz (aleyhisselâm): "Şimdi rahatladım, emrolunduğun vazîfeyi yerine getir, yâ Azrail" buyurdu.

Bu sırada Hazreti Ali, "Yâ Resûlallah! Siz rûhunuzu teslim ettikten sonra, sizin gaslinizi kim yapacak, neye kefenleyeceğiz. Namazınızı kim kıldıracak, kabre kim koyacak?" diye sordu. Peygamber efendimiz "Ey Ali. Beni sen yıka, Fadl bin Abbâs sana su döksün. Cebrâil sizin üçüncünüz olur. Gasl (yıkama) işimi bitirince, kefenimi yaparsınız. Cebrâil (aleyhisselâm) Cennetten güzel koku getirir. Sonra beni sedire koyacağınız zaman, Mescidde koyunuz. Sonra çıkınız. Çünkü ilk önce namaz kılacaklar; Cibrîl, sonra Mikâil, sonra İsrâfil, sonra melekler, grup grup kılacaklar. Daha sonra siz giriniz, saf saf olunuz. Hiç kimse benden öne geçmesin" buyurdu. Bu arada Hazreti Fâtıma: "Ey babacığım! Bugün, ayrılık günü, sana ne zaman kavuşurum?" diye sordu. Resûlullah şöyle buyurdu: "Ey

kızım! Beni kıyâmet günü havzın kenarında bulursun. Ümmetimden, havza gelenlere su veririm.” Hazreti Fâtıma: “Eğer seni orada bulamazsam, ne yaparım?” diye soranca Peygamber efendimiz “Mîzân’ın yanında bulursun. Orada ben Ümmetime şefaat ederim” buyurdu. Hazreti Fâtıma “Orada da bulamazsam yâ Resûlallah!” deyince, Peygamber efendimiz: “Sıratın yanında bulursun. Ben orada Rabbime “Yâ Rabbi! Benim ümmetimi ateşten muhafaza eyle, diye yalvarırım.”

Azrail Resûlullaha yaklaştı ve mübârek rûhunu çok güzel ve yumuşak bir şekilde aldı. Resûlullahı Hazreti Ali ile Fadl bin Abbâs yıkadılar. Yanlarında Cebrâil (aleyhisselâm) da vardı. Sonra kefenlediler. Bir sedir üzerinde taşınıp mescide getirildi. Herkes mescidden çıktı. Daha önce Resûlullahın haber verdiği şekilde namazı kılındı. Meleklerin kılması bitince bir ses işitildi. Fakat sesin sahibi görünmüyordu. Şöyle diyordu: “Giriniz, Peygamberiniz üzerine namaz kılınız.” Girdik. Saflar hâlinde olduk. Cebrâil’in tekbiri ile tekbir aldık. Onunla namazımızı kıldık. Hiçbirimiz Resûlullahın önüne geçmedik.

Defnedileceği zaman, Hazreti Ebû Bekir, Hazreti Ali ve Fadl bin Abbâs kabre girdiler. Defn işi tamamlandı. Herkes ayrılınca, Hazreti Fâtıma, Hazreti Ali’ye, “Ey Hasan’ın babası, Resûlullahı defn ettiniz mi?” diye sordu, Hazreti Ali “Evet” deyince, “İçiniz, gönlünüz, toprağı Resûlullahın üzerine atmaya nasıl râzı oldu. Sizin gönüllerinizde Resûlullah (aleyhisselâm) için hiç merhamet yok mu idi? “O, sizlere iyilik hayır öğretmemişmiydi?” dedi. Bunun üzerine Hazreti Ali “Ey Fâtıma! Bu Allahü teâlânın emri. Mutlaka yerine gelecektir” diye cevap verdi. Hazreti Fâtıma ağlamaya başladı. “Ey babacığım! Artık senden sonra bize Cebrâil gelmiyecek. Çünkü, o vahy getiriyor, bunun için bize geliyordu” dedi.

Vehb bin Münebbih (radıyallahü anh), Tâvûs bin Sevbân’dan Peygamberimizin (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu rivâyet etti: “Mü’minin duâsından ve firâsetinden sakınınız. Çünkü o, Allahü teâlânın nûru ile, O’nun teşfiki ile bakar.”

Ka’b’dan (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Allahü teâlâ, verilen sadaka ile yetmiş dünyâ belâsını def eder. Ayrıca sadaka verene âhırette sevâb ve ecr verir.”

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-5, sh. 395

2) Hilyet-ül-evliyâ cild-4, sh. 23

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-11, sh. 166

4) Mir’ât-ül-cinân cild-1, sh. 248

5) Mîzân-ül-i’tidâl cild-4, sh. 352

6) Vefeyât-ül-a’yân cild-6, sh. 35